

Náučný chodník popod Skálie

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Považská Bystrica
Geomorfologická jednotka:	Súľovské vrchy
Geologické jednotky:	jadrové pohorie a vnútrokarpatský flyš
Chránené územia:	Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy a národná prírodná rezervácia Podskalský Roháč
Prístup:	bus Podskalie, obecný úrad a pešo 300 m obcou k juhovýchodu
Východisko:	Podskalie, pri kultúrnom dome (60 m vyššie božej muky v obci)
Trasa:	Podskalie, pri kultúrnom dome - juhozápadným úpäťím výbežku Roháča - prípoj na zelenú turistickú značku - kaplnka Panny Márie Snežnej - Podskalie
Dĺžka, prevýšenie:	1,3 km, prevýšenie 80 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, geovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Stredný úsek trasy je súbežný so zelenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2023

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2023).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obec Podskalie, Podskalie 62, 018 22 Pružina, tel. 042 / 4353 215

Poznámky: (1) V centre obce sa nachádza panel s turistickou mapou a odkazom na náučný chodník. (2) V mieste prípoja trasy náučného chodníka na zelenú turistickú značku (zastávka 6) je možná odbočka (0,5 km, prevýšenie 150 m) z trasy po zelenej značke nahor na skalnatý hrebeň výbežku z vrchu Roháč (720 m n. m.), ktorý je však značne exponovaný!

Upozornenie: Odbočka z trasy náučného chodníka po hrebene Roháča je sčasti exponovaná. Technicky náročné skalné úseky sú zabezpečené lanami. Výstup s deťmi neodporúčame!

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie a obsah informačných panelov je dobre využiteľný. Výstup na hrebeň Roháča so školskou skupinou neodporúčame! Pozri upozornenie vyššie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Podskalie. Maličká obec južne od Považskej Bystrice na južnom okraji Súľovských vrchov na Podskalskom potoku v eróznej kotline vyhlbenej vo vápnitých ílovcoch a obrúbenej vrchmi z rôznorodých odolných hornín. Prvýkrát sa písomne spomína v roku 1235. Medzi prvých vlastníkov patrili rod Lieskovských, neskôr bola v majetku hradu Košeca a potom viacerých zemepanských rodov. Bývala centrom veľkej farnosti, do ktorej patrili filiálky Trstie, Pružina, Briestenné, Mojtín, Ďurdové, Horný Moštenec, Zemianska Závada, Počarová i Čičmany. Nepostačujúci drevený gotický z druhej polovice 13. storočia v roku 1754 nahradil barokový kostol sv. Martina. Kamenné obvodové múry pôvodného kostola sa stali súčasťou nového kostola. Autorom oltárneho obrazu sv. Martina v striebornom brnení na bielom koni, ako dáva kus svojho pláštá žobrákovi, z polovice 18. storočia je trnavský mešťan viedenského pôvodu Vavrinec Mussinger. Stavebnými pamiatkami sú i kaplnka Panny Márie Snežnej z roku 1760 (na lúkach nad obcou), dve božie muky, fara z roku 1840 (upravená v roku 1969), bývalá cirkevná škola, ktorá sa spomína už v roku 1643 (dnes sídlo obecného úradu). Pri kultúrnom dome zo začiatku 20. storočia sa nachádza upravený prameň Hornianka s pitnou vodou.

Národná prírodná rezervácia Podskalský Roháč. Chránené územie v južnej časti Súľovských vrchov severovýchodne od Podskalia vyhlásené v roku 1993 v oblasti pretiahnutého vrchu Roháč (720 m n. m.) na ochranu prirodzených lesných a nelesných biocenóz jeho hrebeňa a strmých svahov so zachovalou teplomilnou vegetáciou na vápniťom skalnom substráte s výskytom chránených a zriedkavých druhov rastlín, napr. prvosenka holá (*Primula auricula*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*) a ostrevka vápnomilná (*Sesleria caerulea*). V skalách žijú aj vzácne druhy vtákov, napr. orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) a výr skalný (*Bubo bubo*). Osobité klimatické podmienky a vápencové podložie umožnili vzájomný výskyt alpínskych druhov s teplomilnými druhmi rastlín. Hodnotná je i abiotická zložka prírody masívu, budovaného paleogénnymi súľovskými zlepenkami, s hojnými bralnými útvarmi (skalné mesto, steny, bašty, piliere, ihly, okná a i.). Pôvodne bola značná časť územia rezervácie spásaná, v súčasnosti však pastva absentuje a vzácne ekosystémy postupne zanikajú. Na ich zániku sa podieľa aj šírenie nepôvodnej borovice čiernej (*Pinus nigra*), vysádzanej na opustených lúkach a pasienkoch v 70. rokoch 20.

storočia. Rezervácia je súčasťou rozsiahleho územia európskeho významu Strážovské vrchy a rovnomenného chráneného vtáčieho územia (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Strážovské vrchy. Velkoplošné chránené územie na severozápade Slovenska s členitým areálom zhruba medzi Hričovským Podhradím, Dolnou Porubou a Čavojom vyhlásené v roku 1989 za účelom zabezpečenia ochrany a racionálneho využívania najzachovalejších častí prírodného prostredia Strážovských vrchov a Súľovských vrchov. (Pozn. Do roku 1978 tvorili tieto dnes samostatné geomorfologické celky jeden horopisný celok Strážovské vrchy.) **Strážovské vrchy** sú jadrovým pohorím, budovaným najmä vápencami a dolomitmi subtatranských príkrovov. Granitoidné jadro je odhalené len v malej juhovýchodnej časti pohoria. Od ostatných pohorí Centrálnych Západných Karpát sa líšia v tom, že nemajú ústredný chrbát, ale tvoria ich mozaika vrchov, hrebeňov a chrbtov a kotlín, navzájom prepojených hlbokými dolinami miestami s tiesňavovitými úsekmi. Ich dominantou je Strážov (1 213 m n. m.). **Súľovské vrchy**, budované vnútrokarpatským paleogénom (najmä zlepenkami), kulminujú Veľkým Manínom (891 m n. m.) a je pre ne charakteristický výskyt svojrázneho skalného reliéfu, najmä v obrube rozsiahlej vnútrohorskej Súľovskej kotliny. Prevažnú časť územia CHKO tvorí vrchovinová až hornatinová neosídlená lesná krajina (90 %) s mnohými skalnými útvarmi, zvyšok zaberajú lúky a pasienky v okolí obcí. Pestré prírodné podmienky na relatívne malom území podmienujú vývoj cenných rastlinných spoločenstiev ako aj jedinečných typov krajiny. Prevládajúcimi lesnými spoločenstvami sú bučiny a na silno skeletnatých pôdach a skalách sú hojne zastúpené i sutinové lesy či reliktné borovicové lesy. Územie sa vyznačuje bohatou vápencovou flórou so zastúpením teplomilných panónskych druhov, ale aj horských a vysokohorských karpatských druhov. Svojou rozmanitou flórou priťahovalo botanikov už od začiatku 19. storočia (J. L. Holuby, A. Rochel, K. Brancsik, J. Futák, G. Runkovič, E. Fajmonová). Z celkového počtu asi 70 druhov orchideí (vstavačovité) rastúcich na Slovensku sa tu nachádza okolo 40 (hniezdovka hlístová, korálica lesná, kruštík malolistý...). Z hľadiska vývoja karpatskej flóry tu rastú cenné západokarpatské endemity (hmyzovník Holubyho, chrastavec Kitaibelov pravý a i.). CHKO sa zhruba kryje s územím európskeho významu a tiež chráneným vtáčím územím – obe s rovnakým názvom ako CHKO a obe sú súčasťou sústavy Natura 2000.

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník popod Skálie (úvodné informácie a obyvateľstvo)
2. Podskalský Roháč - klenot Podskalia (speleológia, geológia, archeológia)
3. Flóra (rastlinstvo)
4. Fauna (živočíšstvo)
5. Chránené vtáčie územie
6. Národná prírodná rezervácia
7. Kaplnka Panenky Márie Snežnej
8. Kultúrny dom

Informačné panely v teréne nie sú označené názvom náučného chodníka ani nie sú číslované.

Tu sa nachádzate, takto ide chodník, dá sa/niže vyjsť na Skále a naspäť môžete ísť okolo kúpeľní.

